

Duitsers massaal de straat op tegen extreemrechts

[Achtergrond](#) - 22 januari 2024 - Auteurs: Marja Verburg, Wiebke Pittlik

In tientallen steden in Duitsland is dit weekeinde gedemonstreerd tegen rechtsextremisme en tegen de politieke partij AfD. In München heeft de politie de demonstratie zondag afgebroken omdat de toeloop te groot was. Door de mensenmassa kwam de veiligheid in het gedrang.

In Berlijn kwamen volgens de politie rond de 100.000 demonstranten bijeen. De organisatie Netzwerk Compact sprak van ongeveer 350.000 deelnemers. Ook in München waren volgens de politie 100.000 mensen op de demonstratie afgekomen, de organisatie schatte hun aantal op 250.000. In Keulen waren ongeveer 70.000 mensen op de been, volgens organisatie en politie.

Ook in Bremen hebben zondag tussen de 35.000 en 50.000 mensen gedemonstreerd tegen rechtsextremisme. Onder meer voetbalclub Werder Bremen had daartoe opgeroepen.

In Oost-Duitsland, waar de AfD veel aanhang heeft, waren demonstraties in onder meer Dresden (25.000 tot 40.000 deelnemers), Leipzig (rond 40.000 deelnemers), Cottbus (3500 tot 5000 mensen), en Görlitz (ongeveer 2000 deelnemers). Kleinere demonstraties waren onder meer in Chemnitz en Pirna. Ook in West-Duitsland waren tientallen kleinere demonstraties, [meldde Tagesschau](#), de journaalredactie van omroep ARD.

Vrijdag werd een demonstratie in Hamburg voortijdig beëindigd omdat er veel meer mensen dan verwacht op het protest waren afgekomen. De organisatie had gerekend op 10.000 deelnemers, maar het werden er 50.000 tot 80.000. De binnenstad was daardoor moeilijk bereikbaar geworden voor hulpdiensten.

De demonstraties kwamen vorige week op gang na onthullingen van het onderzoeksjournalistieke platform [Correctiv](#). Dat bracht naar buiten dat invloedrijke AfD'ers met andere rechtsextremisten een plan hebben besproken om vluchtelingen, immigranten en Duitsers met een migratie-achtergrond het land uit te werken. (Het artikel is ook [in het Engels beschikbaar](#))

Oproep tot stellingname

Het nieuws leidde tot veel woede en verontwaardiging in Duitsland. Verschillende politici en ook het hoofd van de binnenlandse veiligheidsdienst Verfassungsschutz, Thomas Haldenwang, riepen op zich uit te spreken voor de democratie. "Het is wenselijk als de zwijgende meerderheid van onze bevolking duidelijk stelling neemt tegen extremisme en antisemitisme", [aldus Haldenwang](#).

Politici demonstrenen zelf ook mee. Kanselier Olaf Scholz (SPD) en minister van Buitenlandse Zaken Annalena Baerbock (Groenen) waren vorige week aanwezig bij een protest in hun woonplaats Potsdam en bijvoorbeeld minister-president Kretschmer (CDU) van de deelstaat Saksen, waar de AfD in de peilingen de grootste partij is, demonstreerde afgelopen weekend in Görlitz mee.

De Duitse president Frank-Walter Steinmeier dankte de demonstranten met een [videoboodschap](#). Dat zoveel verschillende mensen de democratie, de grondwet en de menselijkheid verdedigen, geeft moed, zei hij. "De toekomst van onze democratie hangt niet af van het volume van haar tegenstanders, maar van de kracht van degenen die de democratie verdedigen."

Verkiezingen in Oost-Duitsland

Dat zoveel mensen zich aansluiten bij de protesten heeft ook te maken met het succes van de AfD. De partij staat hoog in de peilingen en zou bij de drie deelstaatverkiezingen dit najaar in Oost-Duitsland weleens de grootste partij kunnen worden.

Dat een partij aan de macht kan komen die vreemdelingenhaat uitdraagt en de democratie ondermijnt door haar instituties te delegitimeren, is voor veel Duitsers een schrikbeeld dat doet denken aan de opkomst van de nazi's in de jaren dertig. Bij de demonstraties zijn veel verwijzingen naar dit donkere verleden. Wie AfD stemt zou 'Geschichtsvergessen' (zonder besef van de geschiedenis) zijn, of

zoals op protestborden te lezen is: 'Nazi's? Hatten wir schon mal. War Kacke!' (Nazi's? Hadden we al eens. Was klote!) of 'AfD wählen ist so 1933' (Op de AfD stemmen is zo 1933). Een woordvoerder van organisator 'Leipzig nimmt Platz' legde [tegenover omroep MDR](#) uit dat de protesten duidelijk moeten maken "dat

we alles zullen doen om de fascistten niet de macht te laten grijpen".

Het Duitse nazi-verleden heeft er ook toe geleid dat in Duitsland de *wehrhafte Demokratie* een belangrijk principe is. Dat houdt in dat de overheid en de burgers een actieve rol hebben om de democratie te beschermen. Veel demonstranten en ook enkele politici pleiten voor een verbod van de AfD omdat die de democratie en de grondwet ondermijnt. Andere politici opperen de subsidies aan de partij in te trekken. [Lees meer over een partijverbod en andere juridische opties op Duitslandweb](#)

AfD-Bondsdaglid Bernd Baumann zei zondagavond in de tv-rubriek '[Bericht aus Berlin](#)' dat een 'links-groene klasse van politici' en grote delen van de media een campagne voeren tegen de AfD. Volgens Baumann wil de AfD alleen mensen het land uitzetten die geen recht op bescherming hebben. Het gaat dan volgens hem om een groep van 300.000 mensen en nog eens 600.000 Syriërs met een tijdelijke status. Bij navraag liet hij weten dat je Duits bent als je een Duits paspoort hebt. "Niemand wil Duitse staatsburgers uitzetten."

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/58038/duitsers-massaal-de-straat-op-tegen-extreemrechts>